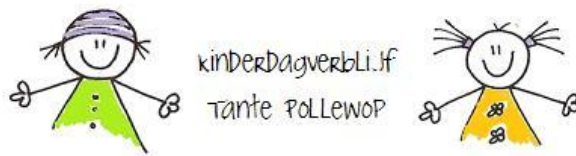
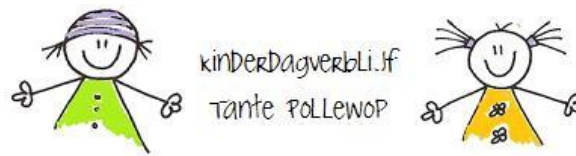

Protocol Veilig slapen en wiegendoodpreventie

Inhoudsopgave

1. Wat is Wiegendood?
2. Wat kunnen wij doen om de veiligheid te bevorderen?
 - 2.1 Leg een baby nooit op de buik te slapen.
 - 2.2 Voorkom dat een baby te warm ligt.
 - 2.3 Zorg voor veiligheid in het bed.
 - 2.4 Voorkom gezondheidsschade door (meerooken).
 - 2.5 Houd voldoende toezicht.
 - 2.6 Hoe wordt een bedje opgemaakt?
3. Samenvatting.
4. Formulieren.
 - 4.1 Inbakerformulier.
 - 4.2.1 Buikslap verklaring (op buik in bed leggen).
 - 4.2.2 Buikslap verklaring (op rug in bed leggen, op buik verder slapen).

1. Wat is wiegendood?

Wiegendood is het onverwacht tijdens de slaap overlijden van een kindje van nul tot twee jaar. Voordat het kind overleed waren er vooraf geen duidelijke ziekteverschijnselen. Onderzoek naar de mogelijke oorzaken van het overlijden levert vaak geen duidelijk antwoord op. Tegenwoordig neemt men algemeen aan dat wiegendood in de regel meerdere oorzaken tegelijkertijd heeft. Die worden onderscheiden in uitwendige en inwendige factoren.

Bekende uitwendige - en doorgaans vermijdbare - factoren zijn:

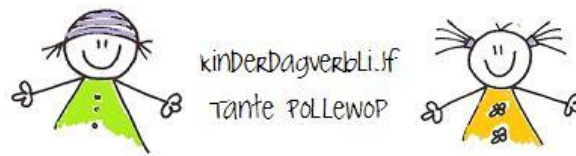
- Slapen in buikligging
- Luchtweginfectie
- Passief roken
- Warmtestuwing
- Rebreathing
- Uitwendige adembelemmering
- Vermoeienis
- Cederende (kalmerende) medicatie

De meest bekende inwendige factoren zijn:

- Een licht geboortegewicht

Helaas komt het in Nederland af en toe voor dat een baby tijdens kinderopvang overlijdt onder het beeld van wiegendood. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kunnen het risico - dat in het bijzonder voor jonge baby's tussen de 3 en 9 maanden relatief hoger blijkt uit te vallen dan in thuissituaties - tot het uiterste beperken.

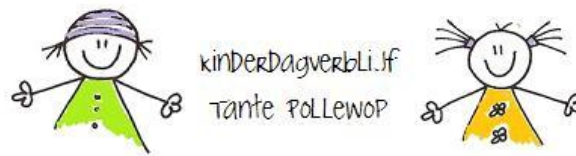
In onze organisatie spannen we ons daarvoor in. Alle professioneel bij opvang betrokken verzorgers moeten kennis dragen van de folder "Veilig slapen van de Stichting Wiegendood". Deze is toegevoegd bij dit protocol. Ouders van baby's ontvangen deze adviezen in de regel van consultatiebureau, verloskundigen of kraamzorg. Als dat niet zo is kan men de folder bij de stichting Wiegendood aanvragen. Ook kan de website van de stichting geraadpleegd worden.

2. Wat kunnen wij doen om de veiligheid te bevorderen?

2.1 Leg een baby nooit op de buik te slapen

- Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico van wiegendood wel vier tot vijf maal groter dan gemiddeld. Bij een verkouden baby nog iets meer.
- Wij leggen een baby ook niet eens één enkele keer op de buik te slapen, bijvoorbeeld omdat het kind alleen dan troostbaar lijkt. Er zijn helaas diverse voorbeelden dat zo een uitzondering fataal afliep.
- Er zijn bepaalde (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging wel wenselijk kan zijn. Ouders dienen dan een schriftelijke verklaring van hun arts te overleggen (kopie hiervan wordt op kantoor bewaard en in de klapper logboek kindgegevens).
- Kiest een ouder wordende baby, die gezond is, in goede conditie en motorisch ontwikkeld (zodat vlot om en om draaien geen probleem is), regelmatig zelf voor op de buik slapen, dan is vasthouden aan steeds terugleggen op de rug niet zinvol. Gemiddeld zijn baby's met vijf maanden in staat om zelf van rug naar buik en weer terug te draaien, maar sommigen zijn er pas met negen maanden aan toe.
- Wij wijzen ouders die iets anders willen eerst nadrukkelijk op de preventieadviezen. Willen zij desondanks dat hun baby in buikhouding slaapt, leggen wij deze opdracht schriftelijk vast, met redenen omkleed, en door de eindverantwoordelijke ouders ondertekend. Tante Pollewop heeft hier speciale formulieren voor.
- Wij laten ook een schriftelijk verklaring opstellen, wanneer ouders willen dat hun baby wordt gefixeerd. Het vastleggen van baby's om rugligging te bevorderen wordt in Nederland in beginsel ontraden. Wordt het bij uitzondering toch toegepast dan dient het fixeren met een veilige geacht hulpmiddelen, consequent en elke keer weer uiterst zorgvuldig te geschieden. De schriftelijke verklaringen, met verwijzigen naar de adviezen (zowel bij buikligging als bij fixeren), dienen om te kunnen aantonen dat ons kinderdagverblijf zorgvuldig te werk is gegaan.
- Omdat veranderingen in routine onmiskenbaar een risicoverhogend effect hebben is het aan te raden om een baby die bij het slapen gaan aan een fopspeen is gewend, die ook op het dagverblijf consequent voor het slapen te geven. Het is raadzaam het gebruik van een fopspeen na de leeftijd van 10 maanden af te bouwen. Wij gebruiken voor een fopspeen geen koord of lint dat langer is dan 10 centimeter.
- Gebruikt een baby medicijnen, dan vragen wij indien nodig om advies van de behandelend arts en gaan na of is gecontroleerd op slaapverwekkende bijwerkingen (sommige artsen letten daar niet op!)

2.2 Voorkom dat een baby te warm ligt

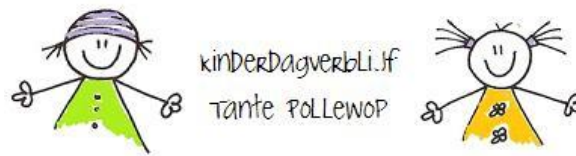
- De factor warmtestuwing speelt een waarneembare rol onder de baby's die onder het beeld van wiegendood overlijden. Door koude overlijdt zelden een baby.
- Zo lang de voetjes (iets meer betrouwbaar dan het nekje) van een baby in bed prettig aanvoelen, heeft die het niet te koud. Een baby die zweet heeft het al gevaarlijk warm! Wij voelen regelmatig of de baby het niet te warm heeft.
- Wij zorgen dat het niet te warm is of wordt in de slaapvertrekken. De verwarming hoeft er niet aan. De aanbevolen slaapkamertemperatuur is 15 tot 18 graden. Er hangen thermometers in de slaapkamers.
- Leg een baby bij voorkeur te slapen in een slaapzak of onder een laken met een dekentjes die goed kunnen worden ingestopt. Maak het bedje zo op dat de baby met de voeten nagenoeg tegen het voeteneind ligt (dat heet laag opmaken).
- Wij gebruiken geen dekbed.
- In de winter krijgen de kinderen een slaapzak aan en indien nodig een dunne deken.
- Wij laten een baby ook nooit met bedekt hoofd slapen!

2.3 Zorg voor veiligheid in het bed

- Te zachte matrassen zijn blijkens vele onderzoeken een duidelijk verhoogd risico. Wij gebruiken in de bedjes goedgekeurde matrassen.
- Wij gebruiken nooit een kussen, een kussenachtige knuffel, zachte hoofd en zijwandbeschermers, zeiltjes, tuigjes, koorden of voorwerpen van zacht plastic in het bedje. De koorden van de fopspeen worden altijd verwijderd.
- Wij maken het babybed kort op. Dit is bedoeld om te voorkomen dat het kind onder het beddengoed schuift. Wij vermijden ook het opvullen van ruimte aan het voeteneinde met dubbelgeslagen deken of een kussen.
- Wij ventileren slaapkamers goed door ventilatiesystemen. Deze blijven altijd aan. De ramen staan elke dag minstens een half uur per dag open.
- Het beddengoed wordt elke week gewassen of gelucht.

2.4 Voorkom gezondheidsschade door (meer)roken

In de gebouwen van Kinderdagverblijf Tante Pollewop mag niet worden gerookt.

2.5 Houd voldoende toezicht

- Wij kijken telkens als we een kindje naar bed brengen even in de andere bedjes.
- Wij houden nieuwkomers/ jonge baby's zoveel mogelijk extra in het oog. Er zijn sterke aanwijzingen dat veranderingen in omstandigheden en routine bij (jonge) baby's stress veroorzaken. De situatie tijdens kinderopvang verschilt in vrijwel alle opzichten van die in het ouderlijk huis. Het is daarom verstandig om ouders van jonge baby's de gelegenheid te bieden om te komen wennen. Belangrijk is het hierbij dat ze tijdens deze wennmomenten een slaaperiode doormaken.
- Wij gaan in elk geval eens per drie kwartier ter controle langs alle kinderen.
- Wij maken gebruik van babyfoon; zeker als er buiten wordt gespeeld of wanneer een leidster even elders moet zijn.

De groepsleidsters zijn verantwoordelijk voor het toepassen van deze regels. Zij worden geacht eventuele problemen in praktijk te signaleren. Van belangrijke gebeurtenissen - ongelukken of bijna ongelukken wordt de directie direct op de hoogte gesteld. Als er ondanks alle voorzorgen toch een baby in slechte conditie wordt aangetroffen, prikkel het kind dan door het aan te tikken en wat te bewegen en zie of het zich herstelt. Zo niet, sla dan alarm (112 bellen) en begin met reanimatie en mond op mondbeademing. De andere leidsters worden te hulp geroepen, maar de andere kinderen worden niet zonder toezicht gelaten.

De directie wordt gewaarschuwd en zij neemt contact op met de ouders en met de medische instanties. Het is van belang om van begin af aan feiten te noteren zoals het tijdstip, de omstandigheden en de betrokkenen. Hiervoor heeft de BHV-er in het gebouw de eindverantwoordelijkheid. De te hulp geroepen arts dient in het belang van het diagnostiek ook zo spoedig mogelijk de temperatuur van de baby op te nemen.

2.6 Hoe wordt een bedje opgemaakt?

Zorg voor veiligheid in wieg of bed.

Een babybedje moet in Nederland aan bepaalde veiligheidseisen voldoen, onder meer voor wat betreft ventilatie (nooit een gesloten bak!) en afstand tussen de spijlen. Gebruik in wieg of bedje geen zacht materiaal. Geen

zachte matras, geen kussens, geen hoofdbeschermer, geen dekbedje, geen plastic zeiltje - ze kunnen de ademhaling belemmeren.

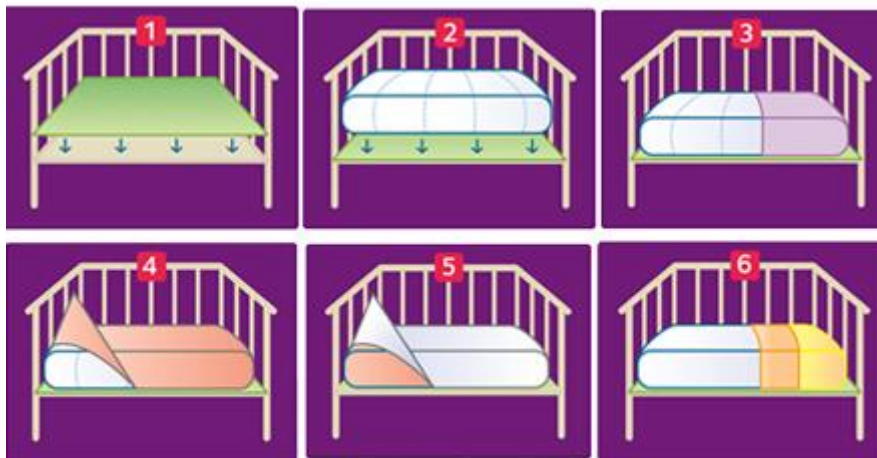
Maak bij gebruik van een dekentje het bed zo op dat de baby met de voetjes zo goed als tegen het voeteneind ligt.

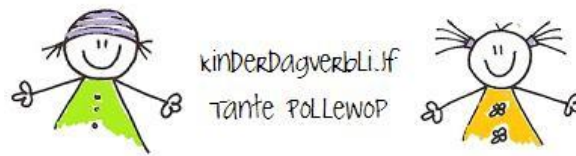
Een passende trappelzak is beter. Dan blijft het hoofdje onbedekt.

Voor een baby in een gewatteerde trappelzak is een deken overbodig. Bij een ongewatteerde is vaak een dunne deken nodig, maar maak ook dan laag op en gebruik de deken dwars over het voeteneind en stop hem rondom goed in.

Combineer nooit met een dekbed.

Bedje opmaken

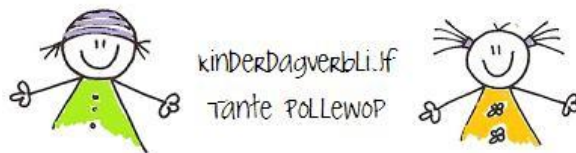
Een veilig bedje in zes stappen

Een veilig kinderbedje moet voldoen aan een aantal eisen. Zorg dat je het bedje kort en strak opmaakt en dat je baby het niet te warm heeft. Gebruik geen dekbed, hoofdbeschermer of kussen tot je baby twee jaar is. Lees hieronder hoe je in 6 stappen het bedje veilig opmaakt.

1. Leg eventueel de matrasm beschermer op de bedbodem om slijtage van het matras te voorkomen.
2. Leg hier het matras op. Het matras moet stevig en dik genoeg zijn, zodat je kindje zich niet onder het matras kan wurmen. Daarnaast moet het matras vlak zijn en goed in het bedje passen.
3. Gebruik liever geen zeiltje of matrashoes met een ondoordringbare laag. Wil je dit toch, leg het dan niet onder het hoofdje van je kind. Niet-ventilerend en/of isolerend materiaal kan bijdragen tot het ontstaan van oververhitting en kan ademhaling belemmeren.
4. Gebruik een molton hoeslaken of onderlegger ter bescherming tegen transpiratievocht. Vouw dit strak om het matras heen en stop dit stevig in om te voorkomen dat er oppervlakteplooiën ontstaan.
5. Leg vervolgens een (hoes)laken over dit geheel.
6. Gebruik een goed passende babyslaapzak en/of lakentje en deken. Maak het bedje kort en strak op met een lakentje en deken. Voetjes tegen het voeteneinde en

beddengoed tot de schouders. Laken en deken goed instoppen aan zijkanten en voeteneinde. Gebruik geen dekbed tot de leeftijd van twee jaar.

Combineer nooit een slaap- of trappelzak met een dekbed, want zeker als de baby daar onder terecht komt, ontstaat een riskante situatie met onaanvaardbaar hoog risico op verstikking en/of oververhitting. Gebruik bij een dunne slaapzak eventueel een laken of een dunne deken, die dwars over het voeteneinde rondom stevig kan worden ingestopt. Bij lage temperatuur een wat dikkere (winter)slaapzak gebruiken is veiliger.

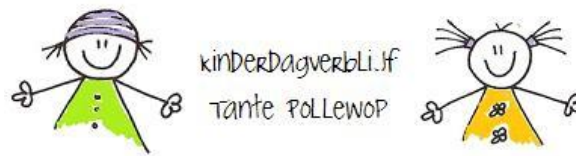
3. Samenvatting

1. Wij laten jonge baby's voorafgaand aan de plaatsing 1 á 2 keer wennen, om te wennen aan de veranderende omstandigheden en de nieuwe routine.
2. Wij houden jonge baby's tijdens het slapen extra goed in de gaten.
3. Wij leggen een baby nooit op de buik te slapen.
Bij uitzondering op nadrukkelijk verzoek ouders met formulier.
4. Wij controleren steeds alle kinderen als je er een naar bed brengt. En kijken anders minimaal een keer per 3 kwartier
5. Wij zetten de babyfoon aan als je niet op de groep bent.
6. Wij ventileren de slaapkamer regelmatig en zorgen dat het er niet te warm is. Laat de ventilatiesystemen in de slaapkamers altijd aan staan.
7. Wij maken het bedje laag op en gebruiken geen dekbed.

Handelen in geval van calamiteit

- Blijf kalm
- Prikkel de baby
- Roep de hulp in van collega's
- Bel direct 112
- Pas bij niet reageren mond op mond beademing toe
- Laat de directie waarschuwen
- Maak notities

De directie beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de betrokken leidster, collega en de ouders belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledig inzicht. Nazorg is van groot belang. Niet alleen voor ouders, maar ook voor de mensen in de kinderopvang. Aandacht voor alle betrokkenen en openheid over de gang van zaken voorkomen dat het rouwproces extra wordt belast.

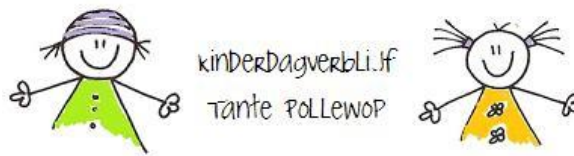

4. Formulieren

Onderstaande formulieren zijn bedoeld om 3 situaties vast te laten leggen door de ouders. Het kans op wiegendood bij deze situatie is vergroot, vandaar dat ouders moeten tekenen zodat pedagogisch medewerkers de handswijze van de ouders kan toepassen.

Het betreft de onderstaande situaties:

- Inbakeren van de baby.
- Op de buik in bed leggen.
- Op de buik laten slapen, nadat het kind zich van rug naar buik heeft gedraaid.

4.1 INBAKERVERKLARING

Inbakeren is veilig als je veilig materiaal gebruikt en de inbakerdoeken op de juiste manier gebruikt. Inbakeren heeft als doel om de slaap te verbeteren. Behalve materiaal en gebruik zijn dus ook de overige adviezen voor veilig slapen op een ingebakerde baby van toepassing.

U geeft aan dat u wilt dat uw baby ingebakerd te slapen wordt gelegd in ons kindercentrum.

Wij vragen u echter wel om dit formulier goed door te nemen, een gedeelte zelf in te vullen en het bovenste gedeelte in te laten vullen op het consultatiebureau.

Wilt u het formulier daarna inleveren bij de groepsleiding van uw kind?

De (consultatiebureau) arts/verpleegkundige van

Naam kind:

Geboortedatum kind:

Verklaart

- 1) dat er geen lichamelijke bezwaren zijn om dit kind ingebakerd te slapen te leggen;
- 2) dat hij/zij instructie heeft gegeven aan de ouders m.b.t. het inbakeren van bovenstaand kind;
- 3) dat hij/zij de volgende producten adviseert:
 - o inbakerdoeken die door consultatiebureau worden geadviseerd
 - o safe T sleep
 - o anders, nl:

Naam arts/verpleegkundige:

Datum:

Handtekening arts/verpleegkundige:

De ouders/verzorgers van:

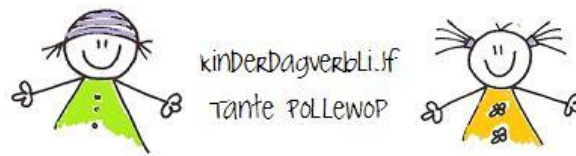
Verklaren

- 1) dat zij de groepsleiding instructie hebben gegeven over het inbakeren van hun kind;
- 2) dat zij de juiste hulpmiddelen ter beschikking stellen van de groepsleiding ten einde het kind goed te kunnen inbakeren;
- 3) dat zij de groepsleiding op de hoogte zullen houden m.b.t. omstandigheden die van belang kunnen zijn voor het inbakeren (bijv. koorts van het kind, inentingen, luchtweginfecties etc.);
- 4) dat zij het protocol veilig slapen gelezen hebben

Naam ouder:

Datum:

Handtekening ouder:

4.2.1 BUIKSLAAPVERKLARING

Omdat er een verhoogd risico lijkt te bestaan op wiegendood als kinderen op de buik te slapen worden gelegd, is ons protocol er op gericht dat jonge kinderen op de rug in bed worden gelegd.

U geeft aan dat u wilt dat uw baby op de buik te slapen wordt gelegd in ons kindercentrum.

Wij vragen u echter wel om dit formulier goed door te nemen en in te vullen.

Wilt u het formulier daarna inleveren bij de groepsleiding van uw kind?

De ouders/verzorgers van:

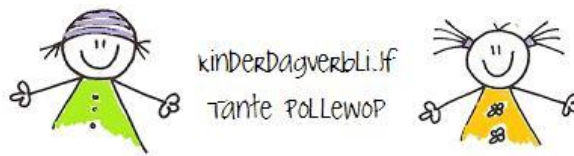
Verklaren

- 1) dat zij de groepsleiding instructie hebben gegeven over het op de buikslapen van hun kind;
- 2) dat zij de groepsleiding op de hoogte zullen houden m.b.t. omstandigheden die van belang kunnen zijn voor het buikslapen (bijv. koorts van het kind, inentingen, luchtweginfecties etc.);
- 3) dat zij het protocol veilig slapen gelezen hebben

Naam ouder:

Datum:

Handtekening ouder:

4.2.2 BUIKSLAAPVERKLARING

Omdat er een verhoogd risico lijkt te bestaan op wiegendood als kinderen op de buik te slapen worden gelegd, is ons protocol er op gericht dat jonge kinderen op de rug in bed worden gelegd.

U geeft aan dat u wilt dat uw baby op de buik mag blijven slapen, nadat het zich van de rug op de buik heeft gerold. Uw baby wordt bij het naar bed brengen op de rug gelegd, indien uw baby zich draait op de buik wilt u graag dat uw baby op de buik kan slapen. Wij vragen u echter wel om dit formulier goed door te nemen en in te vullen.

Wilt u het formulier daarna inleveren bij de groepsleiding van uw kind?

De ouders/verzorgers van:

Verklaren

- 4) dat zij de groepsleiding instructie hebben gegeven over het op de buik draaien van hun kind tijdens het slapen.
- 5) dat zij de groepsleiding instructie geven over het verder slapen op de buik van hun kind.
- 6) dat zij de groepsleiding op de hoogte zullen houden m.b.t. omstandigheden die van belang kunnen zijn voor het buikslapen (bijv. koorts van het kind, inentingen, luchtweginfecties etc.).
- 7) dat zij het protocol veilig slapen gelezen hebben.

Naam ouder:

Datum:

Handtekening ouder: